

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Demokratisk kultur gradvist nedbrudt

Rasmussen, Palle

Published in:
Nordjyske Stiftstidende

Publication date:
2023

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Rasmussen, P. (2023). Demokratisk kultur gradvist nedbrudt. *Nordjyske Stiftstidende*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Demokratisk kultur gradvist nedbrudt

Kronik i Nordjyske, 26. juli 2023

Palle Rasmussen, professor emeritus

Langgade 3

9000 Aalborg

palleras@ikl.aau.dk

I år er det 50 år siden, jeg begyndte at arbejde ved det, som dengang hed Aalborg Universitetscenter. Min første ansættelse var ydmyg; jeg var timelønnet studenterrepræsentant i studienævnet for en humanistisk basisuddannelse. Universitet var under etablering og havde endnu ikke optaget studerende, så repræsentanter i styrende organer blev hentet fra andre universiteter. Jeg boede og studerede i København, men jeg var hyppigt til møder i Aalborg. Blandt andet deltog jeg i møder med Aalborg Seminarium om integration af læreruddannelsen i universitetet, men denne ide blev hurtigt bremset af den daværende Venstre-regering.

Efter trekvart år stoppede jeg arbejdet i Aalborg, fordi jeg skulle være færdig med min egen uddannelse. Men i 1977 blev jeg igen ansat ved Aalborg Universitet, denne gang som adjunkt, senere lektor og professor. I dag er jeg ikke længere ansat ved AAU, men har stadig tilknytning som "emeritus", med adgang til at deltage i forskningsarbejde.

50 år er lang tid, en stor del af et livsforløb. Det giver anledning til at se tilbage og overveje de forandringer, Aalborg Universitet har gennemgået. Ved sin etablering var universitetet bærer af nogle væsentlige ideer og tiltag til fornyelse af danske højere uddannelser. Blandt disse ideer var det problemorienterede projektarbejde, som betød at de studerende skulle arbejde direkte med forhold og udfordringer i erhverv, samfund og kultur; samt basisuddannelse, som indebar at uddannelserne i starten skulle fokusere på brede fælles fag og først gradvis skulle specialiseres. Det var også hensigten, at universitetet skulle rumme flere uddannelser end de traditionelle universitetsstudier, og at det skulle opdyrke samfundsrelevant forskning i tæt samspil med mange aktører i den nordjyske region.

På nogle områder er dette oprindelige idegrundlag svært at genfinde i nutidens Aalborg Universitet. Basisuddannelserne og ideerne om en fælles indgang til beslægtede uddannelser er forsvundet og erstattet af faglig specialisering og vægt på effektivitet fra studieforløbets start. Samarbejdet på tværs af fagområder, som oprindeligt stod stærkt, er i dag meget begrænset. Det hænger også sammen med at universitetet har vokset sig stort, med mange stærke uddannelses- og forskningsmiljøer, som vil – og i et vist omfang kan – klare sig selv.

Andre forandringer afspejler den generelle udvikling i rammerne for danske universitetsuddannelser. Den universitetslov, som efter mange års tovtrækning blev indført af en Socialdemokratisk-Radikal regering i 2002, centraliserede universiteternes ledelsessystem i hidtil uset grad. Hvor ledere under den tidligere styrelseslov blev valgt eller indstillet af brede grupper af medarbejdere og studerende, bliver ledere nu ansat i et hierarkisk system. Resultatet har været en gradvis nedbrydning af demokratisk organisationskultur, ikke kun på Aalborg Universitet, men også her. Lærere og studerende skal præstere på mange fronter, og når de ikke inviteres til at deltage i debatter og beslutninger, gør de det heller ikke.

Kravene til præstation og arbejdsindsats er også vokset stærkt gennem årene. I mine første år som underviser ved samfundsvidenskab var det almindeligt, at en lærer vejledte 2-3 projektgrupper. I dag er antallet af vejledninger ofte tredoblet, samtidig med at kravene til publicering af forskning er skruet op.

En yderligere forandring er den stigende afhængighed af ekstern finansiering. Universiteter er offentlige institutioner, og midler til deres undervisning og forskning afsættes i finansloven. Men der har været et stadig stærkere politisk pres for, at forskningsmidler skal "konkurrenceudsættes". En stigende andel af universiteternes forskningsmidler skal hentes via ansøgninger til de statslige forskningsråd, til private fonde og til andre aktører. Også ved Aalborg Universitet prioriteres meget af forskningsindsatsen efter betalingsdygtige rekvirenter snarere end efter samfundsmæssige behov.

Meget har således forandret sig siden Aalborg Universitets start. Som medarbejder har jeg fulgt udviklingen i mine roller som underviser, forsker og leder. De oprindelige ideer afspejlede en optimistisk forventning om, at universitetets studerende og forskere kunne bidrage til et bedre, mere oplyst og demokratisk samfund. Det har de nok også i et vist omfang gjort, men centrale ideer i universitetets oprindelige grundlag har ikke kunnet opretholdes, især fordi den politiske styring af danske universiteter har været præget af snævre forståelser af effektivitet og nytte. Et centralt princip er dog blevet opretholdt og værnet om: det problembaserede projektarbejde. Projektarbejdet har vanskeligere vilkår og former sig på nogle måder anderledes end tænkt ved Aalborg Universitets start, men det er stadig et bærende princip i uddannelserne. Både undersøgelser og udsagn fra studerende, jeg har undervist gennem årene, bekræfter at projektarbejdet har væsentlig betydning for de færdige kandidaters kompetencer.

Aalborg Universitet er blevet en stor og på mange måder velfungerende institution, men ikke så engageret og nyskabende som oprindeligt tænkt. Den tyske samfundsteoretiker Jürgen Habermas har peget på at universiteter ikke kun skal levere ekspertviden, men også fagligt begrundede vurderinger af nutiden og af videnskabernes rolle i kultur og samfund. Det bør fortsat være en ambition for Aalborg Universitet.